

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čírča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ivana Machyniaka v exekučnej veci oprávnenej **S. K., a.s.**, so sídlom v B., proti povinnému **V. B.**, bývajúcemu v M., o **vymoženie 27 346,-- Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 17 Er 1515/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31. októbra 2007 sp.zn. 6 CoE 83/2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 31. októbra 2007 sp.zn. 6 CoE 83/2007 a uznesenia Okresného súdu Martin z 12. septembra 2007 č.k. 17 Er 1515/2007-47 a z 28. marca 2008 č.k. 17 Er 1515/2007-74 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Martin na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor JUDr. P. M. so sídlom exekútorského úradu v L., písomným podaním zo 16. apríla 2007 požiadal Okresný súd Martin o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre vymoženie sumy 27 346,-- Sk s prísl. a trov exekúcie na základe návrhu oprávnenej a exekučného titulu – právoplatných a vykonateľných platobných výmerov, vydaných S. – I., združenou zdravotnou poisťovňou, pobočkou v D., ktorými bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť na účet tejto poisťovne nedoplatky na poistnom s prísl. K žiadosti pripojil návrh na vykonanie exekúcie, exekučné tituly, fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok z 26.7.2005 uzavretej medzi S. – I., združenou zdravotnou poisťovňou a V., a.s., fotokópiu

zmluvy o postúpení pohľadávok z 30.12.2005 uzavretou medzi V., a.s. a S. K., a.s. a overenú fotokópiu plnomocenstva pre pôvodnú zástupkyňu oprávnenej.

Okresný súd Martin uznesením z 12. septembra 2007 č.k. 17 Er 1515/2007-47 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Zamietnutie žiadosti odôvodnil tým, že nebol preukázaný prechod vymáhanej pohľadávky (resp. pohľadávok) na oprávnenú, keď k predloženým zmluvám o postúpení pohľadávok nebola pripojená príloha č. 1, ktorá mala obsahovať špecifikáciu týchto pohľadávok.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na odvolanie oprávnenej uznesením z 31. októbra 2007 sp.zn. 6 CoE 83/2007 uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia potvrdil. Potvrdenie prvostupňového uznesenia odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s právnym záverom súdu prvého stupňa o nepreukázaní prechodu práva z exekučného titulu na oprávnenú. Vyslovil názor, že neoverené fotokópie časti zmlúv o postúpení pohľadávok nie sú postačujúce na preukázanie prechodu vymáhanej pohľadávky na oprávnenú.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie oprávnená. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávneho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým jej bolo odopreté právo na súdnu ochranu. Vyčítala odvolaciemu súdu, že spochybnil jej postavenie ako oprávnenej v exekučnom konaní napriek tomu, že zo strany účastníkov konania nedošlo k spochybneniu zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorá bola uzavretá platne. Poukazovala na to, že zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení (ďalej len „Exekučný poriadok“ alebo „EP“) ani Občiansky súdny poriadok neukladajú účastníkovi exekučného konania povinnosť preukázať prevod práva originálom alebo overenou kópiou listiny, že predpokladom spôsobilosti listiny byť dôkazom nie je jej predloženie v origináli alebo overenej kópii a že prechod práva možno preukázať aj inak, než len predložením zmluvy o postúpení pohľadávok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou exekučného konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľka tvrdila, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm.f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Právo na súdnu ochranu, ako súčasť práva na spravodlivý proces, zahŕňa aj právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, teda aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. I. ÚS 5/2000, z 13. júla 2000). Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. V zmysle ustanovenia § 44 ods. 3 Exekučného poriadku totiž nevyhnutným dôsledkom právoplatného uznesenia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie musí byť zastavenie

exekučného konania. Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa teda oprávnenému ako účastníkovi exekučného konania v konečnom dôsledku odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo sa rovná odmietnutiu spravodlivosti.

Podľa názoru dovolacieho súdu v prejednávanej veci odvolací súd (ale i súd prvého stupňa) splnenie podmienok pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie neposúdil správne.

Exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 1 EP).

Podľa § 44 ods. 2 EP súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je odvolanie prípustné.

Podľa § 37 ods. 3 prvá až tretia veta EP proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností.

Podľa § 38 ods. 1 EP exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“).

Na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak (§ 251 ods. 4 veta prvá O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.).

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Ak nejde o veci uvedené v odseku 2, súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov (§ 120 ods. 3 O.s.p.).

Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O.s.p.).

Účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.).

V zmysle citovaného ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti (§ 39 ods. 1 EP), či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti (§ 42 EP), či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule, či oprávnený v prípade, ak nie je totožný s osobou, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom, alebo ak označil za povinného inú osobu, než ktorej bola uložená povinnosť v exekučnom titule, tvrdí v návrhu na vykonanie exekúcie prechod (prevod) práva alebo povinnosti a či na preukázanie svojho tvrdenia predkladá alebo navrhuje dôkaz, či oprávnený pripojil k exekučnému titulu listinu vydanú alebo overenú oprávneným orgánom, z ktorej je zjavné, že sa splnila podmienka alebo že oprávnený splnil, prípadne zabezpečil splnenie vzájomnej povinnosti, a ďalej či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle

§ 103 O.s.p. V štádiu exekučného konania o vydanie poverenia exekučný súd vychádza z tvrdení oprávneného uvedených v návrhu a z exekučného titulu. V prípade tvrdeného prechodu práva alebo povinnosti nie je v tomto štádiu konania oprávnený skúmať, či k prechodu práva alebo povinnosti skutočne došlo. Tieto otázky môžu byť až predmetom konania o námietkach povinného proti exekúcii, prípadne konania o zastavenie exekúcie. Uvedené možno vyvodit' z porovnania jednotlivých ustanovení Exekučného poriadku vo vzájomných súvislostiach, najmä z toho, že tento zákon rozlišuje viaceré štádiá exekučného konania, že náležitosťou návrhu na vykonanie exekúcie je aj prípadné označenie dôkazov, ktorých sa oprávnený dovoľáva, že na preukázanie prechodu práva alebo povinnosti sa nevyžaduje predloženie listiny vydananej alebo overenej oprávneným orgánom, resp., ak k nemu došlo pred začatím exekučného konania, vôbec nie je ani ustanovený spôsob, akým sa má táto skutočnosť preukázať, a že zákon výslovne predpokladá spochybňovanie právneho nástupníctva osoby uvedenej v exekučnom titule až v prípadných námietkach povinného proti exekúcii. Nemožno prehliadať, že povinný sa o exekúcii dozvie až doručením upovedomenia o začatí exekúcie a že exekučné konanie má charakter sporového konania, ktorý sa však prejavuje iba v riešení prípadnej spornej otázky medzi oprávneným a povinným, a nie medzi oprávneným a súdom. Medzi oprávneným a povinným môže byť spor o začatie exekúcie (konanie o námietkach povinného), spor o zastavenie exekúcie a spor o odklad exekúcie. Pokiaľ povinný v námietkach proti exekúcii nespochybní tvrdenie oprávneného o prechode práva alebo povinnosti a ním predložené alebo navrhnuté dôkazy na túto okolnosť, resp. námietky vôbec nepodá, teda ak prechod práva alebo povinnosti neoznačí za sporný, nie je dôvod nevychádzať z tvrdenia oprávneného. Nemožno vylúčiť ani to, že povinný tvrdený prechod práva alebo povinnosti výslovne potvrdí, čo znamená v zmysle citovaného ustanovenia § 120 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 251 ods. 4 O.s.p. možnosť súdu osvojiť si zhodné skutkové tvrdenia účastníkov bez toho, aby bolo potrebné vykonať dôkazy navrhované oprávneným. Už i z pohľadu tejto možnosti by mohlo byť zo strany súdu neefektívne trvať na dopĺňaní dôkazov predložených oprávneným alebo na predkladaní ďalších dôkazov v štádiu konania, keď povinný tvrdenia oprávneného ešte neurobil spornými. Záver súdu o rozpore návrhu na vykonanie exekúcie so zákonom pre nepreukázanie prechodu práva alebo povinnosti z exekučného titulu (pokiaľ návrh má všetky predpísané náležitosti vrátane tvrdenia oprávneného o prechode alebo prevode práva alebo povinnosti spolu s predložením alebo aspoň označením dôkazov preukazujúcich toto tvrdenie) v štádiu konania o žiadosti o udelenie poverenia neprichádza do úvahy aj z dôvodu, že môže byť len výsledkom hodnotenia navrhnutých alebo predložených dôkazov až po ich riadnom vykonaní,

s výnimkou, ak sa tvrdený prechod práva alebo povinnosti odvodzuje priamo z právneho predpisu (v zmysle § 121 O.s.p. sa právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky nedokazujú). Riadne vykonanie dôkazov predpokladá nariadenie pojednávania (§ 122 ods. 1 O.s.p.) s možnosťou účastníkov sa ho zúčastniť a vyjadriť sa k nim (§ 123 O.s.p.). Tento postup súdu však prichádza do úvahy najskôr až v súvislosti s námietkami povinného proti exekúcii.

Exekučný poriadok v znení do účinnosti novely vykonanej zákonom č. 341/2005 Z.z., t.j. do 31.8.2005, v § 37 ods. 4 výslovne stanovil, že prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Pripojenie takejto listiny bolo procesným predpokladom riadneho návrhu na vykonanie exekúcie, ktorý súd skúmal pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Od účinnosti uvedenej novely Exekučný poriadok od tejto požiadavky upustil, čím sa podstatne odklonil od právnej úpravy vyplývajúcej z § 256 ods. 2 O.s.p., ktorá v súvislosti s výkonom rozhodnutia naďalej vyžaduje preukázanie prechodu povinnosti alebo práva len listinou vydanou alebo overenou štátnym orgánom, ako aj od vlastného ustanovenia § 43 ods. 2, ktorý splnenie podmienky alebo vzájomnej povinnosti oprávneného vyžaduje preukázať pripojením listiny vydané alebo overenej oprávneným orgánom. Len v prípadoch, ak nastali skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu po začatí exekučného konania, stanovil požiadavku, aby účastníci doložili listinu preukazujúcu prevod alebo prechod práv a povinností a to v origináli alebo osvedčenej fotokópii (§ 37 ods. 3 tretia veta v spojení s § 37 ods. 4 EP v znení do 30.11.2006), pričom od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 585/2006 Z.z., t.j. od 1.12.2006 už formu takejto listiny neupravuje, teda nevyžaduje jej predloženie v origináli alebo osvedčenej fotokópii. Od 1.9.2005 oprávnený (ten, kto podal návrh na vykonanie exekúcie) nie je povinný preukazovať prechod alebo prevod práva alebo povinnosti, ku ktorému malo dôjsť pred začatím exekučného konania, predložením listiny vydané alebo overenej oprávneným orgánom, ani predložením jej originálu alebo osvedčenej fotokópie, pričom zákon neurčuje ani prostriedky, ktoré môže označiť či predložiť na preukázanie tejto skutočnosti. Rešpektujúc princíp dôvery v platné právo môže oprávnený na preukázanie prechodu alebo prevodu práva alebo povinnosti z exekučného titulu predložiť alebo navrhnúť dôkazy, aké uzná za vhodné. Ako však už bolo uvedené, za týchto okolností môže súd dospieť k záveru o nepreukázaní prechodu alebo prevodu práva alebo povinnosti oprávneným len na základe hodnotenia ním

navrhnutých alebo predložených dôkazov, riadne vykonaných na pojednávaní. Len takýto postup súdu zodpovedá zásade spravodlivej ochrany práv v občianskom súdnom konaní, vyplývajúcej z citovaného ustanovenia § 1 O.s.p.

V prejednávanej veci oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdila prechod práva z exekučného titulu právnym úkonom a to postúpením pohľadávky, pričom na preukázanie svojho tvrdenia predložila dôkazy – kópie zmlúv o postúpení pohľadávok. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru o rozpore návrhu na vykonanie exekúcie so zákonom z dôvodu nepreukázania prechodu práva na oprávnenú, so zreteľom na už uvedené, nerozhodol správne. Svoj právny záver totiž vyvodil z hodnotenia dôkazov predložených oprávnenou bez ich riadneho vykonania, ktoré v tomto štádiu konania ani neprichádzalo do úvahy. Jeho postup tak nebol v súlade s § 1 O.s.p. a so základným právom oprávnenej na súdnu ochranu. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu i rovnakou vadou postihnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil (§ 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a ods. 2 druhá veta O.s.p.) a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň v súlade s ustanovením § 242 ods. 2 písm.b/ O.s.p. zrušil aj uznesenie Okresného súdu Martin z 28. marca 2008 č.k. 17 Er 1515/2007-74, ktorým bolo rozhodnuté o zastavení exekúcie, aj keď toto uznesenie nebolo dovolaním napadnuté. Uznesenie o zastavení exekúcie bolo totiž nevyhnutným procesným dôsledkom rozhodnutia o zamietnutí žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd o zastavení exekúcie rozhodol z úradnej povinnosti poukazujúc na ustanovenie § 44 ods. 3 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého ak je uznesenie, ktorým sa žiadosť zamietla, právoplatné, súd exekučné konanie aj bez návrhu zastaví, pričom proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Výrok o zastavení exekúcie (vrátane výroku o trovách exekúcie) mal preto povahu závislého výroku v zmysle ustanovenia § 242 ods. 2 písm.b/ O.s.p., pričom nebolo dôležité, že nebol súčasťou dovolaním napadnutého rozhodnutia (čo vzhľadom na znenie ustanovenia § 44 ods. 3 Exekučného poriadku ani nebolo možné), ale bol obsahom samostatného uznesenia.

Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že i kópia (fotokópia listiny) je listinou a teda dôkazným prostriedkom a že otázka jej pravosti, hodnovernosti, úplnosti, či spôsobilosti preukazovať tvrdenú okolnosť je výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov súdom. Ďalej dodáva, že ak v preskúmvanej veci je z predložených zmlúv o postúpení pohľadávok zrejmé, že sa majú týkať aj iných pohľadávok voči iným subjektom v počte viac ako niekoľko desiatok tisíc, požiadavka súdu na predloženie overenej kópie celej prílohy č. 1

k týmto zmluvám, obsahujúcej špecifikáciu všetkých pohľadávok, by vzhľadom na jej rozsah, mohla viesť k nadbytočnému a teda nehospodárnemu zvyšovaniu trov exekúcie (trov oprávnenej), a v konečnom dôsledku aj k zaťažovaniu povinného. Pokiaľ by povinný tvrdenie oprávnenej o prechode práva z exekučného titulu nespochybnil, resp. ho výslovne potvrdil, takéto zvýšené náklady spojené s vymáhaním pohľadávky by vôbec nemuseli vzniknúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová